

Imagination
Ideas Inspiration
Innovation
Negotiation
Networking
Novelties
Necessities
Coordination
Concepts
Competences

Nr. 36

Viti i katërt i botimit

Maj 2016

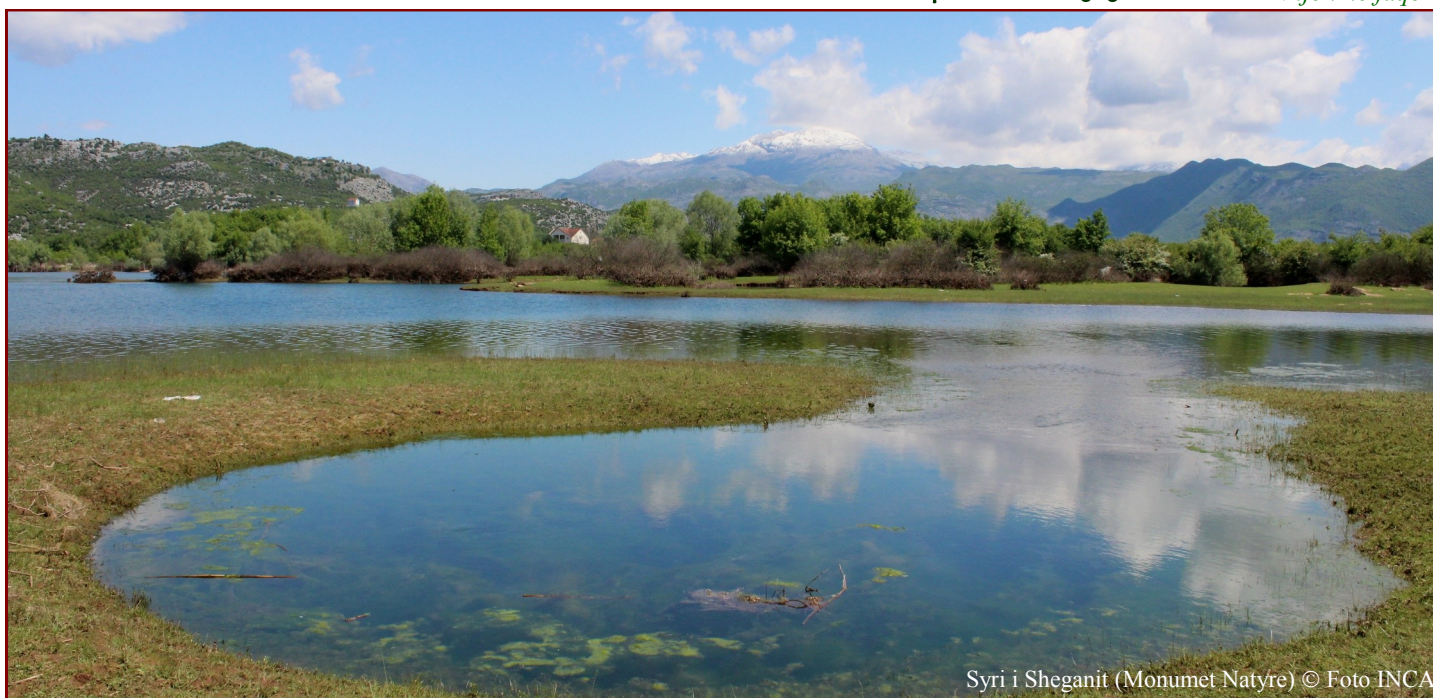
Në këtë numër do të gjeni:

- ...me këtë rast Ju kujtojmë se...
- “Natyra nuk ka nevojë për Ne, zhvillimi pa natyrën është fatalitet!”
nga Nihat Dragoti
- Koalicioni “One Adriatic” në mbështetje të Referendumit në Itali në lidhje me shpimet për naftë dhe gaz
- Orë të hapura në natyrë në liqenin e Shkodrës
- Ekspozitë artistike me temë “Një ditë në Parkun tim!”
- Festimi i Ditës Ndërkombëtare të Tokës-22 Prill 2016 - nga Qendra EDEN
- Njoftime

... me këtë rast Ju kujtojmë se
8 vjet më parë ...

...me VKM nr. 640, datë 21.05.2008, ekosistemi natyror malor Shebenik-Jabllanicë shpallet “Park Kombëtar”, me një

sipërfaqe të përgjithshme prej 33,927.7 ha. Parku Kombëtar shtrihet kryesisht në bashkitë e Librazhit dhe në atë të Bulqizës. Për këtë Park Kombëtar është zhvilluar dhe projekti “Mbështetje institucionale për MMPAU për ruajtjen dhe *Vijon në faqe 2*

Syri i Sheganit (Monumet Natyre) © Foto INCA

Organizatrat partnere të Rrjetit për Mbrojtjen e Natyrës

RRJETI PËR
MBROJTJEN
E NATYRËS

SHOQATA MJEDISORE CAJUPI
Bashkejeto me Natyrën

Vijon nga faqe 1

përdorimin e qëndrueshëm të biodiversitetit në zonat e mbrojtura dhe menaxhimit të mbetjeve”, që financohet nga Qeveria Italiane dhe zbatohet nga IUCN. Projekti synon forcimin e kapaciteteve institucionale për menaxhimin e zonave të mbrojtura nëpërmjet zbatimit të protokolleve e përfaqësive planifikuese me bazë ekosistemin dhe pjesëmarrjen. Projekti përmban një komponent për përgatitjen e planit të menaxhimit për Parkun Kombëtar Shebenik Jabllanicë, i cili ka përfunduar dhe është drejt miratimit. Plani i menaxhimit synon të rrisë efektivitetin e ruajtjes së biodiversitetit brenda parkut si dhe nxitjen e rolit të saj thelbësor në zhvillimin e komuniteteve që jetojnë brenda apo pranë këtyre ekosistemeve të rëndësishme (pa harruar edhe kontekstin ndërkufitar). Plani i menaxhimit do të prekë të gjitha aspektet e zhvillimit të qëndrueshëm (sociale, institucionale, ekonomike dhe mjedisore) në një mënyrë të integruar me qëllimin final nxitjen e ruajtjes së biodiversitetit dhe përdorimit të qëndrueshëm të burimeve natyrore, si dhe mbështetjen e zhvillimit harmonik socio-ekonomik...

...1 vjet më parë ...

...me urdhërin nr.1792, datë 09.05.2015 miratohet Plani i Menaxhimit për Parkun Kombëtar “Prespa”...

...4 vjet më parë ...

...miratohet Ligji Nr. 64, dt 31.05.2012 “PËR PESHKIMIN”...

Ky ligj rregullon veprimtarinë e peshkimit në tërësi, menaxhimin e tij, siguron mbrojtjen e gjallesave detare dhe të ujërave të brendshme, nëpërmjet nxitjes së zhvillimit të qëndrueshëm në aktivitetin në hapësirën detare dhe në ujërat e brendëshme të Republikës së Shqipërisë. Gjithashtu, rregullon marrëdhëniet që lindin dhe lidhen me siguri në ushqimore të produkteve të peshkimit, mbrojtjen e konsumatorit dhe sëmundjet e peshqve, të cilat rregullohen

me ligje të veçanta.

Ky ligj ka për qëllim:

- sigurimin e një shfrytëzimi racional dhe të përgjegjshëm të burimeve biologjike të ujërave të brendshme të Republikës së Shqipërisë dhe atyre detare;
- përcaktimin e rregullave për menaxhimin dhe bashkëmenaxhimin e sektorit të peshkimit nëpërmjet përfshirjes së komuniteteve përkatëse në proceset e vendimmarrjes;
- përcaktimin e masave të ruajtjes, që garantojnë mbrojtjen e burimeve biologjike detare dhe ujërave të brendshme;
- nxitjen dhe përkrahjen e kërkimit shkencor e teknologjik dhe grumbullimit të të dhënave në peshkim;
- sigurimin e funksionimit dhe menaxhimit të porteve e të qendrave të peshkimit;
- hartimin dhe sigurimin e një politike strukturore, me qëllim ristrukturimin e sektorit të peshkimit, sigurimin e zhvillimit të qëndrueshëm të sektorit, forcimin e konkurrencës e zhvillimit ekonomikisht të vlefshëm të subjekteve të peshkimit, rigjallërimin e zonave që varen nga peshkimi, si dhe përmirësimin e furnizimit të tregut dhe rritjen e vlerës së prodhimit;
- përcaktimin e masave dhe rregullave të nevojshme për kontrollin, inspektimin dhe zbatimin e politikave të peshkimit, në përputhje të plotë me politikat evropiane në këtë drejtim;
- ngritjen e një sistemi kontrolli për peshkimin dhe vendosjen e procedurave të inspektimit të standardizuara dhe të koordinuara si në det, në tokë dhe në të gjithë zinxhirin e tregtar.

AKZM me strukturat e saj të vartësisë, ka detyrë dhe duhet të jetë e kujdesshme që të evidentojnë dhe të marrin masa për krenimin me dinjitet të këtyre datave historike, duke hapur një faqe të re në punën e tyre, për njohjen dhe promovimin e zonave të mbrojtura, duke bashkëpunuar ngushtë me institucionet dhe shoqërinë civile.

“Natyra nuk ka nevojë për ne, zhvillimi pa natyrën është fatalitet!”

nga Nihat Dragoti

Tema lidhur me natyrën është jetike, veçanërisht për ne dhe mjedisin në tërësi. Kaluan 25 vjet, një periudhë jashtëzakonisht e vështirë. Të gjithë i kemi para syve ç’farë kemi bërë me mendësitë dhe veprimet tona, që nga parlamentarët, qeveritarët e çdo niveli, nga biznesi deri tek individ.

Për ditë shohim dhe prekim realitetin. Trashëgiminë shumë të rëndë dhe vijimin e një keqtrajtimit ekstrem, të përsëritshme dhe të pashoq ndaj natyrës e pasurive të saj. Përpjekjet për të rivendosur rendin ligjor, menaxhimin bashkëkohor dhe një zhvillim shumë funksional e të barazvlefshëm të tyre ka dështuar. Kërkohej shumë punë për të bërë, ndryshim rrënjësor të mentalitetit dhe të qasjes sonë ndaj natyrës.

Në këtë periudhë, janë evidencuar dhe adresuar shkaqet që kanë pasur të bëjnë me humbje dhe copëzim të habitateve, të biodiversitetit dhe të faunës së egër; me shkatërimin e peizazhit dhe të pyjeve; me zaptim dhe tjetërsim të territoreve më të ndjeshme ekologjike, si dhe zhvillim e urbanizim kaotik të pa parë, në emër të zhvillimit social, ekonomik dhe të turizmit. Më e rëndë, mbetet përfshirja e lumenjëve dhe e degëzave të tyre me ndërtimin e HEC-ve, pse jo fantazëm dhe jo fitimprurës, kur bëhet fjalë për Zonat e Mbrojtura, veçanërisht në Parqet Kombëtare, nën emërin e zhvillimit social-ekonomik. Por që në realitet përfitimet ekonomik të çastit janë të një grupi të caktuar individësh dhe jo nga shoqëria shqiptare. Domosdoshmëria, për të krijuar një ekuilibër sa më të natyrshëm, mes nevojës për zhvillimin dhe që zhvillimi të mos cenojë të ardhmen e vendit dhe të gjeneratave të ardhshme, mbetet ende larg dhe të bën shumë pesimist.

Pa dyshim që në këto vite të shkuara, por edhe në vijimësi, kemi një zhvillim tërësisht të pa qëndrueshëm. Të drejtat e zhvillimit

janë dhënë pa hesap, duke mos ndërtuar njëherazi, në të njëjtën kohë, edhe mekanizmat e domosdoshëm për të monitoruar detyrimet që burojnë nga këto të drejta, është shprehur kryeministri. Këtë detyrim ligjor, organet kompetente shtetërore nuk e kanë kryer dhe vijon të mos e kryejnë, veçanërisht strukturat e Ministrisë së Mjedisit, të cilat nuk e kanë luajtur rolin dhe misionin e tyre në këtë drejtim. Shëmbujt janë të shumtë dhe nuk mund të justifikohen me disa procesverbale të pa ekzekutuar, veprime sporadike dhe pa efektivitet apo dhe me rastet të paraqitura vetëm për mediat.

Shëmbujt shumë domethënëse lidhen me faktin e vrasjes, deri në shfarosje, të kafshëve dhe shpendëve të egra, me status mbrojtës dhe të rrezikuar. Ndërkohë që zbatohet moratoriumi i ndalimit të gjuetisë. Shoqatat e gjuetarëve e quajnë “shkelje të të drejtave të tyre” ndalimin e gjuetisë, për këtë kanë organizuar edhe tubime!

Por, si mund të quhet “shkelje e të drejtave”, kur ata kënaqen me vrasjen apo zhdukjen e shpendëve e kafshëve të egra, pavarësisht statusit të tyre mbrojtës? Kjo është absurde dhe nuk duhet lejuar!

Në dy vjet të moratoriumit, faktet dhe gjendja në disa zona të caktuara të vendit tregojnë të kundërtën. Llojshmëria dhe numri i kafshëve dhe shpendëve të egër është në rritje. Janë evidentuar dhe ardhje të llojeve të rinj, të cilët nuk janë parë më parë në Shqipëri. Këtë e tregon edhe censusi i kryer gjatë muajit Janar 2016. Model i përmirësimit të gjendjes është PK Divjakë-Karavasta, falë punës dhe përkushtimit të drejtuesve dhe stafit të administratës së parkut. Gjithsesi rastet, deri flagrante, tregojnë dhe vërtetojnë se masat e parashikuara dhe puna për zbatimin e moratoriumit, të zbatimit të ligjshmërisë, në drejtim të sensibilizimit dhe

Vijon në faqe 4

Vijon nga faqe 3

ndërmarrja e aksioneve konkrete, nuk kanë qënë të plota dhe ka munguar bashkërendimi i veprimeve. Rastet e vrasjes së llojeve të faunës së egër, me status të kërcenuar dhe të rrezikuar, që nuk lejohen të gjuhen sipas dispozitave të ligjit “Për gjuetinë”, si e Rrëqebullit, Maces së egër, Kaprollit, Dhisë së egër, Ariut, Lepurit të egër, Thëllëzës së malit, Shkabës, etj, tregëtimi i paligjshëm apo dhe i burgojses së tyre, janë të pakundërshtueshme dhe me plotë përgjegjësi.

Do shtyhet moratoriumi, por a është bërë ndonjë analizë e hollësishme se si është zbatuar ai gjatë këtyre dy viteve nga organet kompetente? Po komisioni përkatës Parlamentar a duhet të kërkojë informacion se si është zbatuar moratoriumi?

Mbështetimi shtyrjen edhe për 5 vjet të moratoriumit për ndalimin e gjuetisë, ndoshta do të ishte më mirë dhe me efektivitet që të përfundonte në një kohë me moratoriumin për pyjet. Por ligji duhet të shoqërohet me masat e nevojshme për zbatimin e tij, me sensibilizim e ndërgjegjësim të banorëve dhe të gjuetarëve si dhe me vulosjen e armëve të gjahut. Nuk duhen lejuar të përsëriten qëndrimet dhe veprimet e vërejtura gjatë zbatimit të moratoriumit 2 vjeçar.

Shumë subjekte, por dhe individë kanë operuar në shfrytëzimin e pyjeve. Gjendja e tyre tashmë dihet, janë në prag të zhdukjes. Shumë është folur dhe flitet për këtë pasuri kombëtare, por dhe rajonale. Faktikisht nuk është bërë asgjë. Njëherazi nuk duhet të pajtohemi me mendimin dhe shprehjen e qeveritarëve se po ndërmarrim “veprime ekstreme”, duke miratuar moratoriumet për ndalin e gjuetisë dhe të pyjeve. Kjo nuk është e drejtë. “Masat ekstreme” duhet të ishin marrë para 25 viteve, me fillimin e shkatërrimit. Ato nuk kanë të bëjnë aspak me shkeljen e ashtuquajtur “të drejtat e gjuetarëve”, “të drejtat e subjekteve shfarosës të pyjeve” apo me “mos zhvillimin

e vendit”. Gjendja ekstreme dhe teje e skajshme, afër zhdukjes, është për faunën e egër, pyjet, lumenjtë dhe pasuritë e tjera natyrore.

Parqet kombëtare, të përcaktuara ligjërisht si zona të paprekshme nga rrugët e zhvillimit shfarorës, me të cilët në mjaft raste krenohemi pse i kemi krijuar, janë cenuar rëndë, deri në tjetërsim nga dhënia e lejeve për shfrytëzim të pyjeve, nga gjuetia apo ndërtim të HEC-ve. Situata e tanishme tregon se 42 HEC janë tanimë në prodhim, 23 janë ende në proces ndërtimi, ndërsa 58 të tjera nuk kanë filluar. Qeveria dhe subjektet e ndërtimit të HEC-eve, vazhdojnë t’i kenë detyrime të rënda shoqërisë. Pasi një pjesë e tyre, për vite të tëra, as nuk kanë denjuar të paguajnë garancinë e rehabilitimit. Pra, ky model zhvillimi, pa asnjë qëndrueshmëri, ka sjellë një numër të drejtash apo lejesh të pamërituara të dhëna drejtpërdrejtë në zona të mbrojtura dhe parqet kombëtare, është shprehur kryeministri.

Qeveria, sipas premtimeve të bëra për të rishikuar dhe për të mos ridhënë lejet përkatëse, të cilave u ka kaluar afati dhe janë në kundërshti me ligjin e koncesioneve dhe të Zonave të Mbrojtura, duhet t’i pezullojë menjëherë si dhe ç’farëdo lloj tjetër aktiviteti që nuk lejohet ligjërisht në zonat e mbrojtura. Por faktet tregojnë të kundërtën. Pse janë rinovuar lejet nga Ministria e Energjitikës dhe ajo e Mjedisit në rastet e HEC-ve që duhet të kishin filluar nga puna gjatë viteve 2009, 2010, 2011, 2013 dhe 2014. Kryeministri dhe dy ministrat, në një konferencë në Hotel Tirana, premtuan se nuk do të jepnin dhe nuk do të rinovonin lejet për HEC-et që nuk kanë filluar, kryesisht për zonat e mbrojtura dhe parqet kombëtare!

A është kryer ky veprim? Rinovimi a përbënë shkelje të dispozitave ligjore në fuqi për koncesionet dhe për zonat e mbrojtura?

Zonat e Mbrojtura janë krijuar për të ruajtur natyrën dhe biodiversitetin e saj. *Vijon në faqe 5*

Vijon nga faqe 4

Kjo është veçanërisht e vërtetë për parqet kombëtare, në të cilët çdo formë e përdorimit tregtar dhe shkatëruar është e ndaluar. Çfarë kuptimi ka emri “Park Kombëtar” nëse brenda territorit të tij lejohet ndërtimi i HEC-eve? Nuk ka vend që në parqet kombëtare të ndërtohen HEC-et!

Problemi mbetet ende qasja e subjekteve ndaj mjedisit mbi bazën e kontratave të nënshkruara që parashikojnë kompensimin e pjesës së shfrytëzuar përmes rehabilitimit të sipërfaqeve përreth. Për këtë si nga Ministria e Mjedisit dhe qeveria nuk vihet re ndonjë veprim konkret ose janë raste shumë të pakta e të papërfillshme, qoftë dhe penaltete deri në heqjen e licensave, pasi është detyrimi ligjor për të bërë rivlerësime nga të gjitha institucionet përkatëse. Për vitin 2015 edhe për këtë periudhë, ende nuk ka të dhëna të besueshme për ndëshkim të rasteve të moszbatimit të ligjshmërisë, të hartimit dhe oponencës për raportet e vlerësimit të ndikimit në mjedis, të dhënies së lejeve mjedisore, të mos respektimit dhe zbatimit të kushteve të caktuara në lejen mjedisore dhe mbi të gjitha të mos zbatimit të detyrimeve për rihabilitimin e mjedisit natyror pas ndërhyrjeve të lejuara, pasi edhe procesi i monitorimit është i dobët. Organet kompetente janë inekzistente. Mungon ndëshkueshmëria për dëmtim dhe për krimet mjedisore ndaj biodiversitetit, ekosistemit, habitateve, specieve floristike

e faunstike dhe të peizazhit.

Ka ardhur koha që të ketë një qasje të re për të bërë të mundur identifikimin në kohë reale të shkelësve të ligjit, të prerësve të paligjshëm të pyjeve, të shkatërrimit në masë deri në zhdukje të faunës së egër, etj. Pavarësisht moratoriumeve, por vijon një përballje e përditshme me këto veprime të paligjshme.

Është detyrë dhe i takon qeverisë për të bllokuar, ndaluar, penguar me të gjitha fuqitë këtë prurje të batërdisë ndaj natyrës, biodiversitetit, peizazhit, parqeve natyrore, kafshëve dhe shpendeve të egra, shprehet kryeministri. Vrejmë se zëri i komunitetit të ndërgjegjshëm, i shoqërisë civile apo i individëve progresistë, nuk ndëgjohet saduhet dhe në kohë e duhur. Po kështu nuk kemi parë dhe dëgjaur, që për këto raste “të krimeve mjedisore”, të ketë filluar ndonjë hetim nga institucioni i Prokurorisë apo dhe nga Kontrolli i Lartë i Shtetit!!

Qeveria detyrimisht duhet, madje është e vonuar, për të ndërmarrë një moratorium për lumenjtë dhe përrenjtë si dhe për shfrytëzimin e tyre. Ky moratorium është i barazvlefshëm si në rastin e faunës së egër dhe të pyjeve, pasi gjendjes është njëllojë e rëndë dhe kërkon kohë e fonde për t’a rikthyer në situatën e mëparshme...

...Vijon në numërin e ardhshëm...

Koalicioni “One Adriatic” në mbështetje të referendumit në Itali në lidhje me shpimet për naftë dhe gas

Në datën 17 Prill 2016, në Itali u zhvillua referendumi rajonal, i cili ftoi qytetarët italianë të vendosin në lidhje me heqjen e gjithë platformave ekzistuese të shpimit të naftës dhe gazit në distancën e 12 miljeve përgjatë bregdetit, ishujve dhe zonave të mbrojtura.

Në të njëjtën kohë qeveria italiane, e përballur me reagimin e fortë të shoqërisë civile, është detyruar të ndalojë dhënien e koncesioneve të reja për platformat e

Vijon në faqe 6

Faqe 5

Vijon nga faqe 5

naftës dhe gazit në distancën e përcaktuar më sipër. Kjo është hera e parë që në Itali zhvillohet një referendum rajonal, i cili përfshin rajonet e Puglia, Abruzzo, Marche dhe Veneto.

Me këtë rast, përfaqësues të koalicionit "One Adriatic", i përbërë nga organizata mjedisore nga të gjashta vendet e lagura nga Deti Adriatik dhe të mbështetura nga organizata mjedisore Italiane, nga përfaqësues të administratës publike dhe nga iniciativa të ndryshme qytetare private, ju bashkuan fushatës pro heqjes së platformave të shpim-kërkimit të naftës dhe gazit në rajon.

Pjesë e kësaj fushate ishte dhe INCA, e cila është anëtare e koalicionit "One Adriatic", duke marrë pjesë me përfaqësuesit e saj në shpërndarjen e fletëpalosjeve tek qytetarë të ndryshëm italiane në qytetet e Ancona-s dhe Pescara-s, në konferencat për shtyp, në takime me aktivistë të ndryshëm dhe grupe të ndryshme interesi si dhe me zyrtarë publike në nivel komunash. Përfaqësues të organizatave të ndryshme mjedisore, pjesë e koalicionit për Adriatikut vinin nga vende si Kroacia, Bosnje-Hercegovina, Mali i

energji të rinovueshme.

Italia ka shëmbuj shumë të mirë të bashkëpunimit të suksesshem midis grupeve të ndryshme të interesit, qofshin ato në

lidhje me iniciativa mjedisore, por edhe sociale dhe që lidhen ngushtë me zhvillimin e qëndrueshëm të rajoneve, duke ruajtur dhe përmirësuar në të njëjtën kohë cilësinë e mjedisit. Koordinimi dhe bashkëpunimi i të gjithë aktorëve të interesuar dhe të ndikuar nga vendimet qeveritare jo në favor të komunitetit, është e k s p e r i e n c ë

frymëzuese drejt një modeli për ndërmarrjen e veprimeve të përbashkëta për vendet tona.

Referendumi në Itali, është në vetvete tashmë një fitore, pasi është tregues i reagimit dhe ndjeshmërisë qytetare ndaj çështjeve të mprehta mjedisore, që lidhen me të ardhmen e planetit dhe të brezave të ardhshëm.

Zi dhe Italia, me një qellim të përbashkët, atë të dhënies fund periudhës së shfrytëzimit të fosileve në Adriatik dhe Mesdhe dhe duke ju kthyer shfrytëzimit të

Orë të hapura në natyrë në Liqenin e Shkodrës

Bajzë, Malësi e Madhe - 26 Prill 2016 - INCA në bashkëpunim me AdZM Shkodër dhe DAR Malësi e Madhe, organizuan disa orë të hapura në natyrë pranë Syrit të Shëganit me nxënësit e shkollës 9-vjeçare Sterbeq ku ata morën njohuri mbi shpendët ujore dhe në veçanti për pelikanin kaçurrel. Këto aktivitete u kryen në kuadër të

Programit Noé Conservation, për menaxhimin e ligatinave dhe konservimin e pelikanit kaçurrel në pellgun e Mesdheut.

Ekspozitë artistike me temë "Një ditë në Parkun tim!"

Orikum, 29 Prill 2016 - Në ambientet e Qendrës Administrative Orikum, Instituti për Ruajtjen e Natyrës në Shqipëri dhe

AdZM Vlorë në bashkëpunim me shkollën 9-vjeçare "Balil Pelari", Orikum, zhvilluan ekspozitën me punime artistike "Një ditë në Parkun Tim!".

Ekspozita me krijimet artistike të fëmijëve të kësaj shkolle, mbledh përfaqësues të pushtetit qendror e lokal, shkollës dhe komunitetit, për të inkurajuar, mbështetur dhe promovuar vlerat natyrore, historike dhe kulturore të zonës.

Ekspozita artistike është pjesë e fushatës ndërgjegjëse dhe edukuese të ndërmarrë nga INCA në bashkëpunim me AdZM Vlorë dhe nxënësit e shkollës 9-

Vijon nga faqe 7

vjeçare Orikum, për të përmirësuar dhe rritur nivelin e ndërgjegjësimit dhe edukimit mjedisor për Zonën e Mbrojtur Detare Karaburun-Sazan dhe për të inkurajuar ruajtjen dhe promovimin e vlerave të zonës në brezin e ri. Programi i edukimit dhe ndërgjegjësimit vendos në fokus Parkun Kombëtar Detar me vlerat natyrore dhe historike të tij, si Parkun Arkeologjik të Orikut, Lagunën e Orikumit, Qendrën e Peshkimit dhe Aktivitetet eko-turistike Radhimë, të cilat janë pjesë e rëndësishme e vlerave turistike të zonës.

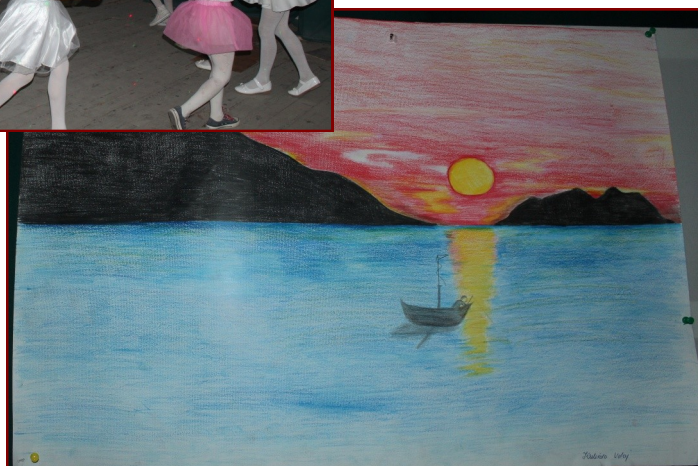

ekspozitës artistike, gjatë së cilës fëmijët nëpërmjet krijimeve artistike shpalosën vlerat natyrore dhe artistike të zonës. Këto aktivitete mbështeten në kuadër të projektit

“Aktivitete të Qëndrueshme Ekonomike në Zonat e Mbrojtura Detare të Mesdheut - Shqipëria” i cili ka në fokus kryesor promovimin e turizmit të qëndrueshëm në Parkun Kombëtar Detar Karaburun-Sazan.

Ky program edukimi dhe ndërgjegjësimi është zbatuar në tre faza kryesore: stafi i AdZM Vlorë është trajnuar dhe ka marrë instruksione praktike mbi edukimin, ka zhvilluar një vizite studimore në terren me fëmijët e shkollës 9-vjeçare "Balil Pelari", Orikum, gjatë së cilës stafi ka ndarë me nxënësit informacionin mbi natyrën dhe eksperiencën e ruajtjes dhe promovimit të parkut detar dhe zonave përreth. Faza e tretë dhe përfundimtare përfshijë me çeljen e

Festimi i Ditës Ndërkombëtare të Tokës— 22 Prill 2016

Më 22 prill 2016, në Ditën Ndërkombëtare të Tokës, Qendra EDEN zhvilloi një sërë aktiviteteve edukative ndërgjegjëse për mjedisin me nxënës të 2 shkollave 9-vjeçare në Tiranë “Sabahudin Gabrani” dhe “Dora d’Distria” si dhe në Qendrën e Edukimit Mjedisor “EDEN” pranë Kopshtin Zoologjik. Në të dy shkollat u mbollën fidanë bimësh të ndryshme nga vetë nxënësit ku përveç mësimit në teknikat e mbjelljes së bimëve dhe përkujdesit të tyre mësuan dhe informacione mbi anët pozitive që këto bimë ofrojnë ndaj ambjentit dhe njerëzve. Bimët që u mbollën në këtë aktivitet ishin: dafina, rosmarina, oleandër, jaseminë, si dhe lule dekorative.

Gjithashtu lojra interaktive edukuese u zhvilluan në Qendrën e Edukimit mjedisor në Kopshtin Zoologjik, për zhvillimin e kulturës dhe dashurisë ndaj mjedisit prej fëmijëve të shkollës “Sabahudin Gabrani”.

Fëmijëve ju zhvilluan lojra për zhvillimin e mendimit kritik për çështjet mjedisore si dhe një shpjegim historik mbi ditën e tokës dhe shpizës ekologjike “EDEN”.

Gjithashtu fëmijët vizituan edhe kafshët e kopshtit duke marrë dhe informacion të

pëgjithshëm mbi to dhe kopshtin zoologjik në vetvete.

Tema e këtij viti ishte “Pamë për Tokën”®. Qëllimi i kësaj teme është të përcjelli një ndikim të rëndësishëm dhe të matshëm në Tokë i cili do të shërbejë për një planet të pastër, të shëndetshëm dhe më të qëndrueshëm për të gjithë. 22 prilli është një ditë e veçantë e dedikuar për të gjithë ata që u intereson të kujdesen për Tokën. Kjo ditë synon të rrisë ndërgjegjësimin e mundësive për të përmirësuar çështjen e ndryshimeve klimatike dhe shfrytëzimin e burimeve në mbrojtje të mjedisit.

Gjithashtu po sot, më 22 prill do të nënshkruhet marrëveshja mbi mbrojtjen e klimës nga Shtetet e Bashkuara të Amerikës, Kina dhe 120 shtete të tjera të cilat ishin pjesë në konferencën e Parisit për ndryshimet klimatike në 2015.

Ky event u mbështet nga projekti “Perspektivë drejt integritimit në BE - angazhim i qytetarisë aktive dhe shoqërisë civile në politikat mjedisore”, Qendra Rajonale e Mjedisit (REC) -programi ACHIEVE, financuar nga Bashkimi Evropian.

Për më shumë klikoni këtu

<https://www.facebook.com/media/set/?set=a.10153735551447561.1073741891.319334287560&type=3> për të parë fotot përgjatë aktiviteteve të kësaj dite

Nga Qendra EDEN

“One Adriatic” coalition, supporting the Italian Referendum concerning the oil drillings

On Sunday, April 17th 2016, in Italy held the regional referendum, which invites Italian citizens to decide whether to remove all the existing platforms of oil drillings in a distance of 12 miles along the coastline, islands and protected areas. In the same time Italian government, confronted by a strong reaction of civil society, was constrained to ban the issuing of new concessions of oil drillings in the above mentioned distance. This is the first time that Italy hold a regional referendum, which includes the four counties of Puglia, Abruzzi, Marche and Veneto.

This occasion joined representatives of “One Adriatic” coalition that is an initiative consisting on saving Adriatic from pollution, of environmental organization on the six countries that is bordered by this sea and supported by Italian environmental organizations, public administration officials and different civil initiatives.

INCA Albania representing Albanian civil society in this common initiative in order to protect Adriatic Sea, became a part of this campaign by participating directly through two of its activists into the handing out of the leaflets to the citizens in Ancones and Pescara, by participating in press conferences, in meetings activists and other stakeholders and different public officials in commune levels. The representatives of dif-

ferent environmental organizations that belong to this coalition, were coming from countries like Croatia, Bosnja-Hercegovina, Montenegro and Italia, with the common purpose, that of fighting against exploitation of offshore oil, by giving an end to the fossil area in Adriatic and Mediterranean and returning towards the renewable energy.

Italy testifies many successful examples of coordination and cooperation between different stakeholders, related to either to

environmental initiatives or to social ones and that are closely related to the sustainable development of the regions, maintaining and improving in the same time the quality of environment. Such coordination and cooperation of all the interested parties and affected by the governmental decisions

not in favor of local communities is an inspiring experience towards a model of for joint action in our countries.

Referendum in Italy is already a great success because it is a strong indicative of reaction and sensitivity of citizens related to the specific environmental issues, affecting the future of our planet and of future generations.

NJOFTIME

- 10 Maj - Dita Ndërkombëtare e Zogjve Migrues**
- 22 Maj - Dita Ndërkombëtare e Biodiversitetit**
- 24 Maj - Dita Europiane e Parqeve**
- 31 Maj - Dita Botërore Kundër Duhanit**

- 1-** Turi i Lumenjve të Ballkanit / Lumi Osum (Shqipëri), 10-12 Maj 2016
 Lumi i Osumit mendohet të jetë krijuar 2-3 milion vjet më parë. Ai ka kanionin më të madh në

Shqipëri dhe shihet nga shumë gjeografë dhe kërkues evropian si një nga më të mëdhenjtë në Evropë. Rreziku më i madh i lumit Osum është plani i qeverisë shqiptare për të ndërtuar në kaskadë tetë hidrocentrale.

Ndërtimi i tetë digave përgjatë Osumit do të ndryshojë rrjedhën e lumit dhe peizazhin e bukur të kanionit. Kjo do të rrezikojë speciet e peshqve autoktone dhe turizmin e aventurës që është zhvilluar kohët e fundit përgjatë lumit. WWF dhe INCA janë aktive në Shqipëri për mbrojtjen e lumenjve kundrejt zhvillimit të paqëndrueshëm të hidrocentraleve dhe Osumi është një simbol i kësaj përpjekje. Së bashku me disa partnerë, WWF dhe INCA kanë kërkuar që qeveria shqiptare të deklarojë moratorium për digat, duke vendosur që të gjitha projektet e hidrocentraleve të ndalohen për një periudhë tre vjeçare derisa një kuadër më i rreptë i vendimmarrjes të vendoset në përputhje me legjislacionin e BE.

Programi

Në 10 maj, kajakër do të arrijnë në Çorovodë në Shqipëri. Për dy ditë kajakër do të eksplorojnë kanionin e Osumit. Së bashku me OSHC lokale (INCA, Outdoor Albania, Toros, Albanian Rafting) WWF do të organizojë aktivitete në mbrëmje në kamp: Dokumentari i Vjosës “One for the River – the Vjosa Story” në mbrëmjen e parë dhe DamNation në të dytën.

E Martë, 10 Maj – Arritja në qendrën e rafting Çorovodë. Shikim të dokumentarit të Vjosës “One for the River – the Vjosa Story” në mbrëmje

E Mërkurë, 11Maj – Aktivitetet e Ditës

10:00h Fillon nga Çorovoda: vozitje në kanionin e Osumit

13:00h Takimi në kamp dhe piknik me pjesëmarrësit

19:00h Shikimi i dokumentarit DamNation + diskutime dhe darkë

E Enjte, 12Maj – Aktivitetet e Ditës

10:00h Fillon nga Çorovoda: vozitje në kanionin e Osumit

16:00h Kthim në kamp dhe kohë e lirë

Pjesëmarrësit do të qëndrojnë në zonën e kampit në Çorovodë.

Kontaktet: Bojan Stojanović, bstojanovic@wwfadhria.org, +385 95 2567 780

Emirjeta Adhami, emirjeta.adhami@inca-al.org, +355 68 2062 157

3 - Për të lexuar “Ditari i Natyrës” në vite...

http://www.inca-al.org/index.php?option=com_k2&view=itemlist&layout=category&task=category&id=15&Itemid=195&lang=sq

Udhëzime për të kontribuar në Ditarin e Natyrës

- Instituti për Ruajtjen e Natyrës në Shqipëri mirëpret artikuj të ndryshëm të cilët ju dëshironi t'i publikoni në ditarin e tij elektronik. Artikujt duhet të jenë jo më shumë se 200 - 250 fjalë. Ju lutemi të merrni në konsideratë këtë kërkesë, pasi interesi për të shpërndarë artikuj, lajme apo njoftime të ndryshme përmes ditarit, mund të jetë i konsiderueshëm dhe ne do të përpiqemi për të siguruar hapësirë për të gjithë ju që dëshironi të kontribuoni. Redaksia mban të drejtën për të shkurtuar apo modifikuar (jo tjetërsuar) tekstin nëse do të jetë e nevojshme. Ju lutemi dërgoni një foto shoqëruese për artikullin tuaj dhe / ose web - link për referencë të mëtejshme. Faleminderit për marrjen në konsideratë të këtyre udhëzimeve!

Botim i Institutit për Ruajtjen e Natyrës në Shqipëri / INCA
Redaksia: Nihat Dragoti; Ilirjan Qirjazi; Vilma Kadiu; Marinela Mitro

Rr. Islam Alla, Pall IVEA, Kati I, 1001, Tiranë; Tel/Fax: + 355 4 2231 437
www.inca-al.org; info@inca-al.org; www.facebook.com/inca.albania